

De najaarsbijeenkomst van de Vlinderwerkgroep Friesland vond plaats op zaterdag 19 november 2005 in de Fûgelhelling te Ureterp. De bijeenkomst werd voorgezeten door Siep Sinnema. Aanwezig waren 27 leden. Er was een afmelding van Anja Kerkhof.

1. De voorzitter opent de bijeenkomst en heet iedereen van harte welkom op dit memorabele moment, want de Vlinderwerkgroep Friesland bestaat 20 jaar.

2. Er zijn geen specifieke mededelingen. De ingekomen stukken worden voorgelezen door de secretaris en ter inzage neergelegd.

3. Ervaringen, mededelingen, inbreng van en door leden.

Abel Jagersma kon 15 soorten nachtvlinders aan het totaal voor zijn eigen tuin toevoegen. Voor de eerste keer trof hij een bont zandoogje aan op de monitoringroute in het Harichsterbos. Johan de Jong uit IJlst wordt deelnemer aan het werkgroepje in het Gaasterland. Verder vertelde Abel nog iets over de excursie van de Vlinderwerkgroep Friesland op 9 juli 2005 in het Gaasterland. Het uitgebreide verslag van deze excursie kan worden gelezen in de Flinterwille van oktober 2005.

Judith Bouma vond 2005 een slecht vlinderjaar. De veenhooibeestjes deden het redelijk goed in het Fochtelooërveen. De toptijd kwam al snel, namelijk binnen 6 dagen nadat ze voor het eerst waren gesignaleerd. Judith maakt ons attent op een mooie vlindersite van Henk Dikkema uit Groningen: <http://www.vlinderskieken.nl>

Andy Saunders had voor het eerst een *Idaea fuscovenosa* (dwergstipspanner) gevangen. Verder maakt hij ons opmerkzaam op een natuurserie op woensdagen op de BBC genaamd 'Life in the Underground' van David Attenborough. Aanvang 22.00 uur.

Wiebe Poppe heeft in Harlingen op de waddendijk tijdens de najaarstrek zo'n 30 *atalanta's* waargenomen.

Johan Meijer heeft in het najaar veel *atalanta's* in z'n tuin gezien. Hij gaat in het voorjaar van 2006 op vakantie naar Costa Rica.

Jan van der Heide/Jan van der Woude uit Oudehaske is het opgevallen, dat er afgelopen jaar weinig distelvlinders waren. Zij hebben maar één exemplaar gezien.

Tymo Muus had 20 nieuwe nachtvlindersoorten in zijn woonplaats Beetsterzwaag.

Heert Hein Kuipers vond het eveneens een slecht vlinderjaar. Geen bijzonderheden.

Dick Goslinga heeft zich uitsluitend met dagvlinders beziggehouden. In de bekende vlinderberm bij Giekerk (Gytsjerk) waren weinig zwartsprietdikkopjes, argusvlinders en hooibeestjes. In het Houtwiel heeft hij de monitoring van de zilveren maan gedaan. In 2004 was de populatie oké, maar afgelopen jaar kwam de 1e generatie laat op gang en was de 2e generatie bedroevend slecht. In de Rijperkerksterpolder (Rypsjerksterpolder) vlogen wolken bruine zandoogjes rond.

Harmen Westra is beheerder van de VSB vlindertuin in Ferwert (Zorgcombinatie Interzorg). Hij heeft meegedaan aan de Nationale Nachtvlinder Nacht; er waren 14 belangstellenden. Harmen vertelt, dat de Stichting wAarde via de Vlinderstichting in Wageningen een nieuw vlinderboek heeft uitgegeven. Voor dit project was een redactieraad samengesteld, waaraan hij zijn medewerking heeft verleend. Het bijzondere aan het boek is, dat de eerste druk voor een groot deel leeg is. Het moet dus nog gevuld worden ('moet zich nog ontpoppen') met foto's, tekeningen, gedichten, verhalen en dergelijke. In ieder geval met alles wat te maken heeft met vlinders en niet over vlinders. Het boek kan via www.vlindertuinen.nl worden besteld en kost EUR 8,50. Iedereen kan er tot 2007 aan meedoen. Verder is in Hallumerhoek een doodshoofdvlinder gevonden. Deze zat in een schoorsteen die werd schoongeveegd in verband met de aanwezigheid van een bijennest. Ook heeft Harmen de rupsen gevonden van de ligusterpijlstaaart en de wilgenhoutrups. De laatstgenoemde heeft zich inmiddels verpopt. Van iemand die in Zweden was geweest, had hij een (dode) rouwmantel gekregen. Deze vlindersoort had hij ook al eens in Friesland gezien.

Bettie Kooistra is op Schiermonnikoog geweest. Geen parelmoervlinders gezien, maar wél een kolibrievlinder.

Jannie Sinnema heeft in het najaar veel exemplaren van *Epirrita dilutata* (herfstspanner) en helaas geen *Epirrita autumnata* (novemberspanner) gevangen aan de Poostweg bij Beetsterzwaag. Ook *Spodoptera exigua* (florida-uil), een zeer zeldzame trekvlinder, trof ze daar aan.

Hilco Meijer trof in het voorjaar *Sesia bembeciformis* (gekraagde wespvlinder) aan. Bijzonder was nog de rups van *Deilephila elpenor* (groot avondrood) op Teunisbloem.

Henk & Auke Hunneman vonden 2005 wél een aardig vlinderjaar. In speerpuntgebied Oosterschar troffen ze de volgende interessante soort aan: *Clostera anachoreta* (kleine wapendrager). In Oranjewoud tijdens de Nationale Nachtvlinder Nacht: *Hydrelia sylvata* (geen Nederlandse naam); *Ennomos erosaria* (gehakkelde spanner) in eigen tuin te Gorredijk; bij Wijnjewoude de soorten *Macdunnoughia confusa* (getekende gamma-uil) en *Archanara algae* (moerasplantenboorder). Verder is nog vermeldenswaardig *Spilosoma urticae* (sneeuwbeer), gevonden in Veenwouden en *Mythimna obsoleta* (gestreepte rietuil) te Laaxum aan het IJsselmeer tijdens de excursie in het Gaasterland. Tot hun grote verrassing vonden Henk & Auke op 13-8-2005 in de Lindevallei bij Steggerda nog een tweetal rupsen

van *Perizoma sagittata* (Poelruitspanner); uiteraard op Poelruit. Deze rupsen zijn bijzonder goed gecamoufleerd en vallen op de plant nauwelijks op.

Gerrit Tuinstra meldt het volgende: *Xestia agathina* (late heide-uil), een zeldzame soort op 31-8-2005 in het Fochtelooërveen. Deze trof hij ook aan op de Duurswouder heide net zoals *Chrysodeixis chalcites* (Turkse uil). *Sideridis albicolon* (tandjesuil) van het Aekingerzand; *Omphaloscelis lunosa* (maansikkeluil) van de Afsluitdijk; *Meganola strigula* (donker visstaartje). Tevens *Eupithecia abietaria* (spardwergspanner), een nieuwe macro voor Friesland; een afwijkende vorm van *Miltochrista miniata* (Rozenblaadje); ook een afwijkende vorm van *Cabera exanthemata* (bruine grijsbandspanner) met volledig grijs bestoven vleugels. Van de excursie Snellen/Ter haar in Zuid-Brabant had hij een aparte vorm van *Lomaspilis marginata* (gerande spanner) meegenomen.

John Boosman heeft zijn tuin geïnventariseerd op dagvlinders. 3094 exemplaren heeft hij waargenomen. Opmerkelijk was, dat hij geen distelvlinders, maar wél veel zwartsprietdikkopjes heeft gezien.

Luut de Zee: veel atalanta's gezien afgelopen zomer/najaar.

Hessel Hoornveld jr.: dagpauwogen waren na de zomer afwezig. Opmerkelijk was, dat een 2e generatie heideblauwtjes werd gezien. Ook 2 distelvlinders plus 2 kolibrievlinders waargenomen, waarvan eentje op Terschelling.

Mevrouw Hoornveld had een dagpauwoog in huis. Deze zat niet erg gunstig. Ze heeft de vlinder voorzichtig verplaatst. Ook heeft ze een vrouwtje van *Erannis defoliaria* (grote wintervlinder) gevonden, alsmede een mannetje en een vrouwtje van *Agriopis aurantiaria* (najaarsspanner).

4. Pauze.

5. Presentatie speerpuntgebied Oosterschar (Henk & Auke Hunneman).

Henk & Auke verzorgen een prachtige powerpointpresentatie over dit zeer natte, moerassige gebied ten westen van Heerenveen. Achtereenvolgens laten ze foto's en een kaartje van het gebied zien. Het Oosterschar (Easterskar) bestaat uit laagveenmoeras met rietlanden, soortenrijke graslanden en moerasbos. Sinds 1995 vinden er hydrologische herstelmaatregelen plaats, zoals waterberging, vernatting en verbeteren van de waterkwaliteit. In het gebied is in de periode 30 april tot 18 augustus 2005 zeven keer geïnventariseerd door de Vlinderwerkgroep Friesland. In totaal zijn 515 waarnemingen gedaan, waarvan 206 soorten nachtvlinders, verdeeld in 180 macro's en 26 micro's. Aan de hand van een enkele grafieken worden een aantal zaken verduidelijkt, zoals het aantal soorten per vangstdatum, de vlindersoortensamenstelling per gebied, de verhouding van het aantal gevonden uilen versus het aantal spanners, alsmede het inzicht welke moerasvlinders konden worden verwacht en welke daadwerkelijk zijn gevonden. Plaatjes van de vlinder en

de rups van *Clostera anachoreta* (kleine wapendrager) die in dit gebied werden gevangen. Volgens Lempke is het een lokale soort. Op Terschelling is de soort ook aangetroffen in 1986 en 1990. Ook enkele andere soorten komen voor het voetlicht en wel *Chilodes maritima* (smalvleugelrietboorder), *Lacanobia splendens* (moerasw-uil), *Mythimna flammea* (gevlamde rietuil) en *Orthosia gracilis* (sierlijke voorjaarsuil).

6a. Viering 20-jarig bestaan van de Vlinderwerkgroep Friesland.

Siep Sinnema geeft ter gelegenheid van het 4^e lustrum van de Vlinderwerkgroep Friesland een historisch overzicht van de afgelopen 20 jaar. Om de Vlinderwerkgroep in het juiste historische perspectief te plaatsen wordt eerst de betekenis genoemd van enkele Friese vlindermensen uit de 19^e eeuw. Daarbij gaat het om mensen als J.H. Alberda, advocaat in Leeuwarden, die rond 1850 intensief inventarisatiewerk verrichtte in Friesland, en D. Ter Haar, notaris in Warga en later in Kollum. Rond 1900 verscheen van zijn hand het standaardwerk *Onze Vlinders*. De verschijning van dit boek toont aan, dat er in die tijd in Friesland al flink wat activiteit op vlindergebied was. In die tijd was de entomologie een tijdverdrijf van vooral notarissen, advocaten en andere notabelen. Verder kan gesteld worden dat er weinig samenwerking was tussen de vlinderliefhebbers, men was erg solistisch bezig. Dat laatste bleef zo in de eerste helft van de 20^e eeuw. Toch was er wel een centraal punt waar men elkaar ontmoette: het Fries Natuurmuseum onder leiding van Gerrit Stobbe. Stobbe was een vraagbaak op velerlei gebied, maar zeker ook op het terrein van dag- en nachtvlinders. Hij inventariseerde zelf en hielp mensen, die met moeite te determineren vlinders naar het museum kwamen.

De vlinders van Friesland, Lempke.

Belangrijk moment voor de Friese vlinderwereld is het jaar 1985: B.J.Lempke brengt zijn boek *De vlinders van Friesland* uit. Lempke, monument in de Nederlandse vlinderwereld en bekend van o.a. de *Catalogus* van Lempke, besloot een boek te schrijven met daarin een overzicht van alle bekende gegevens op dat moment van alle dag- en nachtvlinders. Hij bezocht musea en nam daar in de collecties alle Friese gegevens op; tevens bekeek hij de collecties van verzamelaars in Friesland en is in dat kader ook bij ons thuis geweest. Wij kenden Lempke al van onze bezoeken aan de liefhebbersdagen op het Zoölogisch museum te Amsterdam, waar Lempke hielp bij het op naam brengen van voor ons moeilijke soorten. Toen het boek verscheen in 1985 hadden we de beschikking over een prachtige momentopname van de kennis van zaken in Friesland.

Vlinderwerkgroep Friesland.

Daarmee had men kunnen stellen dat we klaar waren in Friesland, maar veel Friese vlinderliefhebbers zagen dit boek juist als een stimulans en als een startpunt om de kennis van de Friese vlinderfauna uit te breiden. Daartoe werd op 19 november 1985 in hotel Goerres te Akkrum de Vlinderwerkgroep Friesland opgericht.

De doelstelling was om door te gaan met de studie van dag- en nachtvlinders; de vlinderwerkgroep kreeg wel een eigen bestuur, maar besloot onderdeel te gaan uitmaken van de Nederlandse Entomologische Vereniging afdeling Noord. Vanaf dat moment krijgt de vlinderstudie in Friesland een geweldige stimulans: er wordt veel meer gezamenlijk ondernomen, zoals bijeenkomsten en excursies.

Publicaties.

Er werd al snel besloten om per jaar een jaarverslag uit te geven met daarin artikelen over interessante waarnemingen van het afgelopen jaar; ook moest het jaarverslag een overzicht bevatten van alle waargenomen vlinders van dat jaar. Tegenwoordig zou dat met email, internet en een databaseprogramma geen probleem zijn. In die tijd waren deze communicatiemiddelen echter nog onbekend en wat database betreft: hiervoor gebruikte ik Dbase 3+ onder DOS en de kenners weten dan wel dat dit beslist geen onverdeeld genoeg was. Toch wilden we elk jaar een overzicht hebben van de waarnemingen; hoogtepunt in die beginjaren waren de avonden in het najaar, waarop de meest actieve leden in Hemrik bij elkaar kwamen om hun waarnemingen bij elkaar te brengen. Op die avonden had iedereen zijn schrift met waarnemingen voor zich en per soort werd het aantal genoteerd, naast de eerste en laatste waarneming van dat jaar. Het aantal werd vervolgens genoteerd per deel van Friesland (verdeeld in 14 delen). Het is begrijpelijk dat dit tijdrovend was en er werd doorgedaan in de kleine uurtjes, tot er teveel aanwezigen in slaap waren gevallen en dus de lijst te onbetrouwbaar zou worden.

Elk jaar werd aan de hand van deze lijsten een jaarverslag geproduceerd met daarin een overzicht van tenminste 20 bladzijden dicht bedrukte pagina's van alle waargenomen soorten. Die lijsten maakten velen enthousiast om het onderzoek uit te breiden. Deze waarnemingslijsten zijn geproduceerd tot 1998; we raadplegen deze lijsten nog steeds, want ze bevatten een schat aan gegevens wat betreft de waarnemingen tussen 1985 en 1998.

Het gezamenlijk werken aan deze jaarverslagen deed het enthousiasme onder de leden groeien en uit de jaarverslagen blijkt dat het aantal waargenomen soorten voor Friesland en de kennis over de verspreiding ervan enorm groeide ten opzicht van de resultaten van Vlinders in Friesland van Lempke in 1985.

Dagvlinders in Fryslân.

Rond 1990 ontstond het plan om met de leden van de werkgroep een nieuw doel na te streven: het produceren van een atlas van de Friese dagvlinders op kilometerhokniveau. Voor dit project kregen we steun van de Vlinderstichting en de Fryske Akademy.

Om meer mensen hiervoor in te schakelen werden in 1993 en 1994 een aantal cursussen gegeven in Drachten, Oudemirdum en Buitenpost. Deze cursussen bestonden uit een viertal instructieavonden en enkele excursies. In totaal werden zo'n honderd mensen opgeleid. Door het grote aantal medewerkers werden in hoog

tempo de kilometerhokken onderzocht en konden we tenslotte een dekking bereiken van 85 %; wanneer men bedenkt dat dit inclusief alle meren is, dan wordt duidelijk dat vrijwel het gehele vasteland en de eilanden zijn onderzocht. De database bevatte tenslotte zo'n 81000 records. Hoogtepunt voor de Vlinderwerkgroep was uiteraard het verschijnen van het boek Dagvlinders in Fryslân in het jaar 2000. het boek bevat 176 pagina's en beschrijft alle soorten Friese dagvlinders, voorzien van veel foto's en uiteraard verspreidingskaartjes en vliegtijddiagrammen. Van elke soort zijn foto's van vlinders, rupsen etc opgenomen, waarbij uitsluitend Fries materiaal is gebruikt.

Flinterwille.

Als opvolger van de jaarverslagen werd in 1996 begonnen met een halfjaarlijkse nieuwsbrief, die al snel een naam kreeg: Flinterwille. De kwaliteit van ons periodiek is sinds de start met sprongen vooruit gegaan; naast uiteraard het noodzakelijke verenigingsnieuws wordt het periodiek gevuld met artikelen over het voorkomen en de biologie van bijzondere soorten en families in Friesland, zowel op dagvlindergebied als op het gebied van de micro- en macronachtvlinders. Verder bevat Flinterwille uiteraard steeds een actueel overzicht van bijzondere waarnemingen in Friesland. Flinterwille heeft inmiddels een oplage van 115 stuks en ook buiten Friesland is een flink aantal musea en instituten geabonneerd op ons blad.

Activiteiten.

De Vlinderwerkgroep Friesland organiseert tegenwoordig de volgende activiteiten:

- Tweemaal per jaar een ledenbijeenkomst, waarop ervaringen worden uitgewisseld en sprekers worden uitgenodigd; dit soort bijeenkomsten zijn een belangrijk verbindend element voor de werkgroep.

- Een vijftal excursies, vaak doelgericht om een slecht geïnventariseerd gebied te onderzoeken of om de ontwikkelingen in een bepaald natuurgebied te volgen.

- Een determinatiedag in het winterseizoen, waarbij men problemen met het op naam brengen van moeilijke soorten met elkaar kan bespreken.

- Het onderzoeken van "speerpuntgebieden"; zo'n speerpuntgebied wordt jaarlijks uitgekozen en de bedoeling is om het betreffende gebied intensief met smeer of vanglamp te onderzoeken. De laatste jaren hebben we op deze manier de omgeving van Eernewoude, Duurswoude, Oosterschar, Tjongervallei, Schaopedobbe en Oostermeer onderzocht.

- Meewerken aan publicaties en activiteiten van derden.

Zo is een belangrijk deel van de Friese gegevens van het boek De Kleine Vlinders van J.Kuchlein (1993) afkomstig van leden van de Vlinderwerkgroep Friesland.

Verder leveren onze leden gegevens voor het Nederlandse trekvlinderonderzoek, vroeger onder leiding van B.J.Lempke, nu in handen van Rob de Vos.

Sinds maart 2003 is de provincie Fryslân bezig met een werkgroep provinciale natuurmonitoring; de vlinderwerkgroep draagt ook hierin bij aan de verspreidingsinformatie.

Ook met het Natuurmuseum Fryslân is een samenwerkingsovereenkomst aangegaan, waarbij de werkgroep de beschikking krijgt over de vlindergegevens van het museum en helpt met het determineren van de collectie.

Nachtvlinders.

Na het verschijnen van Dagvlinders in Fryslân is het accent weer meer komen te liggen op de nachtvlinders. Om meer mensen hiervoor de benodigde kennis bij te brengen heeft de vlinderwerkgroep in het voorjaar van 2003 een nachtvlinderkursus georganiseerd in Drachten. Inmiddels zijn er sinds de verschijning van het boek van Lempke tientallen nieuwe nachtvlindersoorten in Friesland ontdekt, terwijl de verspreiding van alle soorten inmiddels beter bekend is.

Een belangrijk communicatiemiddel is inmiddels de internetsite van de vlinderwerkgroep (www.vlinderwerkgroepfriesland.nl); naast een grote hoeveelheid informatie vindt men hier een actueel overzicht van de bijzondere waarnemingen in Friesland; dit overzicht wordt dagelijks bijgehouden. Het bestuur van de vlinderwerkgroep onderhoudt een database met daarin alle bekende gegevens van dag- en nachtvlinders in Friesland; ook hier speelt internet en email een belangrijke rol: de meeste gegevens worden tegenwoordig door de leden via een speciaal invulformulier in Excel naar de vlinderwerkgroep gestuurd.

Toekomst.

Tenslotte werpt de voorzitter een blik op de toekomst van de vlinderwerkgroep. Nu de aandacht speciaal op de nachtvlinders is gericht, ligt het voor de hand om de resultaten hiervan te publiceren. Daar is inmiddels een begin mee gemaakt, waarbij voorlopig is gekozen voor internet als publicatiemedium. Via de website van de vlinderwerkgroep kan men de “Voorlopige atlas van Friese macro-nachtvlinders” bereiken. Het streven is, om van alle soorten macro-nachtvlinders foto’s, beschrijvingen, verspreidingskaarten en vliegtijd diagrammen te produceren. Inmiddels is dit gereed voor de familie van de Notodontidae. Het ligt voor de hand dat later de stand van zaken met betrekking tot de dagvlinders in Friesland weer zal worden opgepakt.

De toekomst ziet er overigens rooskleurig uit voor de Vlinderwerkgroep Friesland: heeft men landelijk te kampen met een vergrijzing in entomologische kring, in Friesland mogen we ons gelukkig prijzen met erg veel jonge en actieve leden. We zijn er de laatste jaren in geslaagd om nogal wat dertigers, twintigers en zelfs tieners aan onze werkgroep te binden. Veel van deze jonge leden zijn zeer actief in de werkgroep, zowel op bestuurlijk niveau als op het gebied van de inventarisatie. We kunnen dus alle vertrouwen hebben in de toekomst!

6b Henk & Auke Hunneman vertellen vervolgens over het pilotproject Notodontidae (tandspinners). De site van de Vlinderwerkgroep Friesland is inmiddels uitgebreid met een aparte link naar dit project. De tot nu toe verwerkte gegevens van deze familie zijn afkomstig van een beperkt aantal leden van de Vlinderwerkgroep Friesland. Het is slechts een tussenstand, want veel gegevens van andere leden van de Vlinderwerkgroep moeten nog binnenkomen. De records van de Vlinderstichting en de Werkgroep Vlinderfaunistiek (WVF) zijn opgevraagd en de collectie van het Fries Natuurmuseum is onderzocht op aanwezige notodonten.

De doelstelling is om te komen tot een totaaloverzicht van alle macronachtvlinderfamilies (op Friese leest geschoeid) op de website van de Vlinderwerkgroep Friesland. Op de laatste voorjaarsbijeenkomst van de Vlinderwerkgroep Friesland in Leeuwarden is er al iets verteld over het project “Voorlopige atlas van de macronachtvlinders van Friesland”, toen echter nog onder de naam “project Notodontidae”. De digitale atlas omvat een overzicht van alle in Friesland waargenomen soorten macronachtvlinders met daarnaast beknopte soortbeschrijvingen, waarin aandacht wordt besteed aan aspecten als status, biologie, ecologie en fenologie. Daarnaast worden per soort een aantal foto’s en kaartjes weergegeven, waarop aangegeven wordt waar de soort in Friesland waargenomen is.

De “Voorlopige atlas van de macronachtvlinders van Friesland” is vanaf 19 november 2005 online en dus op het “World Wide Web” te bekijken. Omdat het een hele klus is om alle benodigde gegevens beschikbaar te krijgen, is niet direct de informatie voor alle soorten weergegeven, maar per familie wél de tot nu toe geregistreerde en gedigitaliseerde gegevens van de in Friesland voorkomende soorten. Vanaf 19 november is uitsluitend de familie Notodontidae (tandspinners) compleet. Daarna wordt de atlas per (sub)familie aangevuld. De eerstvolgende familie is die van de Sphingidae (pijlstaarten). Daarnaast worden regelmatig de waarnemingskaartjes herzien, bijvoorbeeld wanneer nieuwe waarnemingsgegevens beschikbaar komen. Als u nog gegevens hebt, lever ze dan alstublieft in! De teksten op de site, zoals die vanaf 19 november beschikbaar zijn, zijn geschreven door Henk en Auke Hunneman. Gerrit heeft zich bezig gehouden met het verzamelen van foto’s en de verspreidingskaartjes. Voor het realiseren van het project danken wij vooral Erwin Lap uit Drachten die de website vorm heeft gegeven.

Neem dus een kijkje op de “Voorlopige atlas van de macronachtvlinders van Friesland”, die te bereiken is via een link op de algemene site van de Vlinderwerkgroep Friesland; <http://www.vlinderwerkgroepfriesland.nl>.

6c. Gerrit Tuinstra houdt vervolgens een presentatie over de ‘nieuwe macronachtvlinders voor Friesland’. Dat wil zeggen: na de verschijning van het

boek van Lempke 'De Vlinders van Friesland' in 1985 toen de Vlinderwerkgroep Friesland werd opgericht.

De Nederlandse situatie geeft tot en met 1999 een stand aan van 896 soorten macronachtvlinders. De Friese situatie geeft tot en met 1985 (volgens het boek van Lempke) een stand aan van 607 soorten. Na 1985 zijn er voor Friesland 35 nieuwe soorten macro's bijgekomen, zodat de stand ultimo 2005 uitkomt op 642 soorten. Dit is 72% van het Nederlandse macronachtvlinderbestand.

Van de diverse nieuwe soorten zijn in de loop der jaren slechts één of enkele exemplaren gezien, maar van sommige nieuwe soorten ook meer, bijvoorbeeld van: *Deileptenia ribeata*, *Chloroclysta siterata*, *Euphyia unangulata*, *Eupithecia exiguata*, *Gluphisia crenata*, *Acronicta alni*, *Panthea coenobita* en *Costaconvexa polygrammata*.

Nieuwe soorten macro-nachtvlinders voor Friesland, waargenomen na 1985:

Psychidae – zakdragers	1989 - <i>Eupithecia expallidata</i> Doubleday
1991 - <i>Diplodoma laichartingella</i> (Goeze)	1989 - <i>Eupithecia lanceata</i> (Hübner)
2001 - <i>Narycia duplicella</i> (Goeze)	1990 - <i>Asthena albulata</i> (Hufnagel)
1992 - <i>Whittleia retiella</i> (Newman)	2005 - <i>Hydrelia sylvata</i> (Scopoli)
Sesiidae - wespvlinders	Notodontidae - tandvlinders
1998 - <i>Pennisetia hylaeiformis</i> (Laspeyres)	1991 - <i>Gluphisia crenata</i> (Esper)
1996 - <i>Synanthedon vespiformis</i> (Linnaeus)	Noctuidae - uilen
Saturniidae	1992 - <i>Acronicta alni</i> (Linnaeus)
2005 - <i>Saturnia pyri</i> (Denis & Schiffermüller)	1986 - <i>Chrysodeixis chalcites</i> (Esper)
Geometridae - spanners	1991 - <i>Shargacucullia verbasci</i> (Linnaeus)
1994 - <i>Deileptenia ribeata</i> (Clerck)	2001 - <i>Atethmia centrago</i> (Haworth)
1989 - <i>Scopula marginepunctata</i> (Goeze)	1989 - <i>Aporophyla lutulenta</i> (Denis & Schiffermüller)
2000 - <i>Costaconvexa polygrammata</i> (Borkhausen)	2002 - <i>Polymixis gemmea</i> (Treitschke)
1999 - <i>Chloroclysta siterata</i> (Hufnagel)	1989 - <i>Mythimna conigera</i> (Denis & Schiffermüller)
2003 - <i>Pareulype berberata</i> (Denis & Schiffermüller)	1993 - <i>Orthosia opima</i> (Hübner)
1998 - <i>Euphyia unangulata</i> (Haworth)	<i>Noctua janthe</i> (Borkhausen)
2003 - <i>Perizoma bifaciata</i> (Haworth)	Pantheidae - donsuilen
2005 - <i>Eupithecia abietaria</i> (Goeze)	1991 - <i>Panthea coenobita</i> (Esper)
2000 - <i>Eupithecia exiguata</i> (Hübner)	Arctiidae - beervlinders
1989 - <i>Eupithecia insigniata</i> (Hübner)	1990 - <i>Utetheisa pulchella</i> (Linnaeus)
1989 - <i>Eupithecia trisignaria</i> Herrich-Schäffer	1990 - <i>Antichloris viridis</i> (Druce)

Opgemerkt moet worden, dat *Noctua janthe* een dubbelsoort is van *Noctua janthina*.

Helaas zijn er ook soorten “verdwenen”. Soorten die na 1985 niet meer in Friesland zijn waargenomen. Hiervan is de volgende lijst beschikbaar:

42 soorten die na 1985 niet meer zijn waargenomen:

Dahlica lichenella	Aplocera efformata
Pachythelia villosella	Drymonia velitaris
Zygaena trifolii	Catocala sponsa
Hyles livornica	Catocala promissa
Hippotion celerio	Minucia lunaris
Isturgia limbaria	Autographa bractea
Plagodis pulveraria	Periphanes delphinii
Selenia lunularia	Paradrina selini
Angerona prunaria	Cosmia diffinis
Lycia zonaria	Xylena exsoleta
Cleorodes lichenarius	Ammoconia caecimacula
Alsophila aceraria	Mniotype adusta
Cyclophora pendularia	Eremobia ochroleuca
Scopula ornata	Sedina buettneri
Xanthorhoe quadrifasiata	Chortodes brevilinea
Catarhoe cuculata	Polia hepatica
Anticlea badiata	Mythimna turca
Lampropteryx suffumata	Lycophotia molothina
Chloroclysta miata	Spaelotis ravidata
Eupithecia analoga	Nudaria mundana
Eupithecia irriguata	Lithosia quadra

7. Rondvraag.

Wiebe Poppe wenst namens de NEV-Noord de Vlinderwerkgroep Friesland geluk met het 4^e lustrum en biedt een envelop met inhoud aan.

8. Sluiting.

Voorzitter Siep Sinnema sluit het officiële gedeelte van deze interessante en feestelijke bijeenkomst af en nodigt iedereen uit voor een hapje en een drankje.